

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/39/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6115209657
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6115209657.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, vo veci starostlivosti o maloleté deti M., S., nar. XX. XX. XXXX a A., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom K. R., F. XX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, deti matky E. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. Z. X a otca S. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. R., F. XX, v konaní o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 31P/111/2015-48 zo dňa 13. 05. 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd na návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica (ďalej aj „Úrad“ alebo „Kolízny opatrovník“) zo dňa 06. 05. 2015 napadnutým uznesením dočasne odňal zo starostlivosti otca a dočasne odovzdal do starostlivosti Detského domova, Školská 1503/21, Rimavská Sobota maloleté deti M., S. a A..

Z jeho odôvodnenia vyplýva, že maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, rozvedeného rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10C/167/2010-19 zo dňa 19. 03. 2011, právoplatným 21. 03. 2011, ktorým boli zverené do osobnej starostlivosti otca a matka bola zaviazaná platiť na ne výživné. Žijú v spoločnej domácnosti so svojím otcom a jeho matkou, starou matkou maloletých detí v jej rodinnom dome; vzťah medzi otcom a jeho matkou je narušený, vznikajú medzi nimi spory a hádky. Na Obecnom úrade v K. R. staré matky (zo strany otca aj zo strany matky maloletých detí) v podnete spísanom na sociálnom referáte obecného úradu poukázali na nedostatočnú výchovu otca: maloletým deťom vulgárne nadáva, fyzicky ich trestá; hoci nebýva doma aj niekoľko dní, deťom zakazuje kontakt so starou mamou, táto im nemôže dať jesť, ani sa s nimi učiť; otec sa správa agresívne aj k nej a maloleté deti toto agresívne správanie opakujú.

Otec maloletých detí tvrdil, že s maloletými deťmi nemá žiadne výchovné problémy. Stane sa, že na ne kričí a keď krik nepomáha, tak ich zbije, i tak, že mali modrinu na líci. Jeho výchova spočíva v dohováraní, v kriku, v extrémnych situáciách aj v bitke, deťom nadá do sprostých blbcov a debilov, horšie nadávky nepoužíva. Keď sú doma bez jeho matky, deti sú kludné; on im zabezpečuje stravu, oblečenie, obuv a všetky potrebné veci; ráno ich budí do školy, raňajky a desiatu si zvyčajne robia samé. Do školy chodí, keď ho zavolajú, niekedy aj z vlastného rozhodnutia. Má vedomosť o zhoršení prospechu maloletých detí. K lekárovi chodí S. sám, s A. chodí on alebo stará mama. Je si vedomý, že S. má diagnostikovanú zúrivú epilepsiu, lieky však neužíva, pretože mu nerobili dobre; ich vysadenie nekonzultoval s lekárom, len rešpektuje rozhodnutie svojho dieťaťa. S deťmi má kamarátsky, celkom dobrý vzťah, chodí s nimi na pizzu, kofolu, zahrať si gulečník, počas týždňa trávi čas s nimi tak na 20 %, inak ho deti trávajú s kamarátmi. Zabezpečuje im varenie, deti sa nestravujú v škole. Obsluhujú sa samé, keď nechcú jesť, nenúti ich.

Stará matka detí z otcovej strany v rámci pohovoru potvrdila, že otec sa deťom nevenuje, trávi s nimi málo času, nedohliada na to, ako si deti plnia školské povinnosti, doteraz sa s A. učila ona, ale otec to zakázal; do školy chodia samé, desiatu si pripravujú niekedy samé a asi dvakrát do mesiaca im ju urobí

otec. Tento s deťmi navštevuje pohostinstvá; s deťmi sa nevie porozprávať, pohrať; kričí na ne, huláka, bije ich, dostanú po chrbte, po zadku. S. udrel tak, že mal pod okom modrinu. Deti sú potom smutné, prídu za ňou; nemajú denný režim, musí ich usmerňovať otec, on však niekedy odchádza z domu preč aj na 2-3 dni, potom sa o deti stará ona. Dlhodobu zabezpečovať starostlivosť o deti však nezvládne, resp. zvládla by jedine v prípade, žeby sa otec detí odsťahoval.

Starí rodičia maloletých detí z matkinej strany v rámci pohovoru uviedli, že sú v každodennom kontakte s deťmi, chodia k nim často, A. priamo zo školy, lebo sa s ním učia; nachovávajú ich, kúpia im oblečenie, učia sa s nimi, majú ich veľmi radi. V domácnosti otca vládne zlá atmosféra, pretože otec a stará matka sa pred deťmi hádajú; A. k nim vždy pribehne s plačom, zakrýva si uši. Deti majú výchovné problémy, sú zanedbané prospechovo, po hygienickej, mravnej aj výchovnej stránke. Otec deti fyzicky trestá, stará matka z otcovej strany na ne kričí. Oni však vzhľadom na svoj vek a zdravotné problémy už nedokážu zabezpečiť starostlivosť o deti, pokiaľ by im boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

Maloleté deti navštevujú rovnakú školu - Základnú školu K. L. v K. R., ktorá podala na deti správy. Z charakteristiky A., že školská dochádzka maloletého je bezproblémová, bezdôvodne ju nevymeškáva, do školy chodí slušne oblečený, čistý, nosí si desiatu aj pitie. Obidve staré matky pomáhajú otcovi so starostlivosťou, napriek tomu si v druhom polroku zhoršil prospech v hlavných predmetoch, na vyučovanie sa nepripravuje dôsledne, často si zabúda pomôcky, býva nepripravený na hodinu, nemá domácu úlohu. Správanie maloletého je problémové, je výbušný, neadekvátne reaguje na kritiku, je vzťahovačný, nevie si priznať chyby, je vulgárny, vyhráža sa, vyvoláva konflikty. Na hodine je ospalý, často leží na lavici, alebo sa zabáva a nepracuje. V triede nie je obľúbený pre jeho výbuchy, sprevádzané hlasným revom. Pri výbuchoch hnevu často ubližuje sebe, ale aj iným poškodzuje veci. Na druhej strane, keď chce, vie pomôcť slabším, rád plní týždennické povinnosti, upratuje triedu. Spolupráca rodiny so školou je priemerná, na rodičovské združenie prišla aj stará mama, otec je údajne pracovne vyťažovaný, avšak na osobné pohovory sa dostavil. Zo strany školy bola otcovi odporúčaná návšteva pedagogicko-psychologickej poradne, čo však odmietol.

Z charakteristiky S. vyplýva, že jeho dochádzka je pravidelná, vymeškané hodiny sú ospravedlnené od lekára a rodičov (okrem jednej); dosahuje slabšie výchovno-vzdelávacie výsledky, na hodiny chodí včas, občas nepripravený, zabúda si pomôcky. Na upozornenie reaguje plačom, zlosťou; authority v škole rešpektuje, je ochotný pomôcť učiteľom i žiakom. Spolužiaci ho akceptujú, nie je konfliktný typ. So školou spolupracuje otec i stará mama, poplatku sú zaplatené včas. Maloletý chodí do školy čisto oblečený, nosí si prezuvky, aj desiatu. Je v priamej starostlivosti špeciálneho pedagóga a vzdeláva sa formou individuálneho vzdelávacieho programu.

Zo správy o zdravotnej starostlivosti detského pediatra maloletých detí zo dňa 10. 04. 2014 vyplýva, že na lekárske vyšetrenia chodí s maloletými deťmi otec dieťaťa alebo stará matka. Obidve deti sú vedené v očnej ambulancii, S. od roku 2008 aj na neurologickej a psychiatrickej ambulancii, A. od roku 2011 na psychiatrickej ambulancii pre poruchy správania.

Zo správy pediatrického neurológa maloletých detí zo dňa 14. 04. 2015 vyplýva, že S. je vedený na neurologickej ambulancii od roku 2008 pre poruchy správania a epileptické záchvaty; naposledy bol na vyšetrení dňa 12. 12. 2013, kedy bola doporučená postupná redukcia liečby, pretože podľa údajov otca neboli u maloletého pozorované záchvaty a nebral lieky pravidelne; od 12. 12. 2013 maloletý nebol na kontrole, dovtedy bola liečba a termíny kontrol dodržiavané. Maloletý A. bol vyšetrený v ambulancii dvakrát v roku 2011 pre oneskorený vývin psychomotorický aj reči a hyperkinetické poruchy správania. Obec vo svojej správe o povesti zo dňa 08. 04. 2015 poukázala na to, že otec sa po materiálnej stránke o maloleté deti stará, zabezpečuje im vhodné oblečenie, školské potreby, potraviny; maloletým deťom však vulgárne a oplzlo nadáva pre každú maličkosť, občas padne aj facka. Vulgárne sa tiež správa ku svojej mame a to aj pred deťmi. Zakazuje maloletým deťom, aby sa išli najesť k starej mame a aby sa s nimi učila. Maloleté deti si osvojili vulgárny slovník.

Z uvedeného vyplýva, že maloleté deti žijú v napätom, konfliktnom a stresovom prostredí, ktoré je spôsobené hádkami a narušenými vzťahmi medzi otcom a starou matkou detí z otcovej strany a v tomto prostredí sa necítia dobre. Otec nezvláda dostatočne svoje rodičovské zručnosti a neposkytuje dostatočnú starostlivosť a výchovu maloletým deťom; fyzicky ich trestá, častuje ich vulgarizmami a nadávkami, pričom maloleté deti kopírujú jeho správanie voči starej matke. Maloletý A. sa začal agresívne a vulgárne správať aj v škole voči spolužiakom. Otec nedohliada na plnenie si školských povinností maloletých detí, zanedbáva ich pravidelnú prípravu do školy, preto je zabezpečovaná starými rodičmi maloletých detí. Deťom nezabezpečuje špeciálnu lekársku starostlivosť, hoci obe sú vedené v špecializovaných ambulanciách pre poruchy správania a maloletý S. aj pre neurologickú chorobu a obaja potrebujú odbornú starostlivosť. Maloletému S. dokonca svojvoľne vysadil nastavenú liečbu.

I keď sa otec po materiálnej stránke s pomocou starých rodičov snaží maloleté deti zabezpečiť, po emocionálnej a imateriálnej stránke neposkytuje deťom dostatočne pokojné, stabilné a harmonické zázemie, vhodné pre ich zdravý fyzický a psychický vývoj. Vzhľadom na svoje súčasné správanie a konanie nepreukázal súdu, že vo vzťahu k maloletým deťom by bol schopný riadne si plniť svoje rodičovské práva a povinnosti.

Preto súd s poukazom na ustanovenie § 76 ods. 1 písm. b) O. s. p. dočasne odňal zo starostlivosti otca maloleté deti a dočasne ich odovzdal do starostlivosti detského domova; otcovi uložil povinnosť odovzdať deti detskému domovu, uvedenému vo výroku tohto rozhodnutia do troch dní od doručenia tohto rozhodnutia.

Proti uzneseniu okresného súdu podal otec maloletých detí včas odvolanie; žiadal, aby odvolací súd predbežné opatrenie zrušil. Uviedol, že je jednoduchý človek, otec dvoch detí, o ktoré sa sám stará od rozvodu, kedy sa ich matka zriekla. On sa podujal na ich výchovu, snaží sa pracovať, aby mali po materiálnej stránke všetko. Snaží sa prácu si udržať, ako mužovi mu je ťažké vytvoriť dvom chlapcom bez matky výchovu po citovej stránke, navyiac, keď jeden syn je už vo veku 16 rokov (v čase podania odvolania - 21. 05. 2015 - mal S. 14 rokov - pozn. odvolacieho súdu). Napriek tomu sa snaží; je jednoduché kritizovať ho, pokiaľ niekto jeho situáciu nezažil; napriek tomu, že niekedy na chlapcov zakričí, má ich rád a oni jeho. Odlúčenie od neho by malo na deti len a jedine negatívny vplyv, ktorý by ich mohol poznačiť do konca života. Podnet na takéto konanie podala jednak jeho matka, s ktorou žije spolu s deťmi v rodinnom dome, ktorej konanie je podľa neho ovplyvnené jej chorobou psychického charakteru, keď na jednej strane chlapcov štvie proti nemu a na druhej strane ich vyslovene perzekvuje, zakazuje im počítač a podobne. Pokiaľ by súd mal stavať na jej prejavoch, potom žiada k jej zdravotnému stavu vypočuť alebo aspoň sa vyjadriť jej lekárkou MUDr. A. (Z., s. r. o., L. XX, K. R.).

Tiež jeho svokra, ktorá proti nemu vystúpila, jedná v nenávisti za to, že sa s jej dcérou rozvedli a cez deti sa mu chce pomstiť. Preto žiadal vo veci vypočuť B. M., švagrinú a S. M., neter, ktoré pravdivo vypovedia, ako sa on o deti stará.

Pokiaľ naozaj nevenoval deťom dostatok pozornosti a lásky, svoj nedostatok sa bude snažiť napraviť, len nech súd nedopustí, aby synovia v ústave nadobudli zlé skúsenosti, ktoré ich poznačia viac, ako nejaké zaucho od ich otca. Ku svojmu odvolaniu pripojil krátke vyjadrenie synov, ktorých oboznámil so situáciou a oni na ňu takto reagujú. Maloleté deti sa takmer zhodne vyjadrili písomne a prehlásili „že chcú zostať s otcom, aj keď je prísny a nervózný a nechcú ísť do detského domova, pretože im kupuje to, čo chcú, majú ho radi a takto sa vyjadrujú pri plnom vedomí, že chcú zostať s ním“.

Matka maloletých detí a ani kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadrili; kolízny opatrovník len oznámil okresnému súdu dňa 26. 05. 2015, že maloleté deti neboli otcom odovzdané do starostlivosti detského domova a otec tak dobrovoľne ani neurobí, čo bolo zistené telefonicky dňa 25. 05. 2015. Napriek telefonickej komunikácii s otcom, tento odmietol dobrovoľne splniť súdne rozhodnutie, voči úradu vystupoval neprímerane, pod vplyvom negatívnych emócií, vyhrážal sa zamestnancovi úradu odobratím licencie, súdny konaním a osobným vybavovaním si veci prostredníctvom jeho advokáta. Odmietol deti odovzdať do starostlivosti detského domova dovtedy, kým o veci nerozhodne krajský súd.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu danom ustanovením § 212 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 76 ods. 1 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že maloleté deti pochádzajú z rozvedeného manželstva rodičov a boli zverené do osobnej starostlivosti otca, matka bola zviazaná platiť výživné. Rozvodové konanie prebehlo v roku 2011 a od tej doby sa otec stará o ne sám, za pomoci svojej matky B. M., spoločne žijú v rodinnom dome v jej výlučnom vlastníctve. Otec maloletých detí pracuje v R. C. C. ako expedient s príjmom okolo 350,- Eur brutto, je poberateľom rodinných prídavkov. Iný príjem nemá. So starostlivosťou o maloleté deti mu výdatne pomáhajú aj rodičia zo strany matky Z., E. a A.. Staré matky časom nadobudli pocit, že túto situáciu už vzhľadom na vek a zdravotný stav zvládať nemôžu, preto na obecnom úrade oznámili, aká je v rodine situácia. Po oznámení obecného úradu kolízny opatrovník vykonal šetrenia v domácnosti maloletých detí, ale najmä pohovor so starými rodičmi, s otcom, s

maloletými deťmi (č. I. 25, 26 spisu), vyžiadal charakteristiky zo školy (č. I. 31, 32, 36, 37), kópie žiackej knižky obidvoch maloletých detí, ako i lekárske správy od ošetrojúcich lekárov aj zo špecializovaných ambulancií (č. I. 41) a správy z obce (č. I. 8, č. I. 34). Zistil závažné nedostatky, ktoré ho viedli k podaniu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia na odňatie detí z rodiny s poukazom na ustanovenie § 76 ods. 1 písm. b) O. s. p.. Listinné doklady svedčia o zlom správaní sa maloletých detí, zlých vyučovacích výsledkoch, o vážnych poruchách ich správania sa.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd nepovažoval odvolanie otca za dôvodné. Stotožnil sa s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu v uznesení o predbežnom opatrení. Situácia v rodine je zjavne vyhrotená, na deťoch sa prejavuje výrazné sociálne zaostávanie; pokiaľ by stará matka B. M. nesúhlasila, nemajú v podstate ani kde bývať. Skutočnosti uvádzané Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pre účely predbežného opatrenia dostatočným spôsobom osvedčili nevyhnutnosť okamžitej potreby úpravy pomerov účastníkov z dôvodu lepšieho zaistenia potrieb maloletých detí s prihliadnutím na ich vývinové potreby, stabilitu výchovného prostredia a zabezpečenie základných životných potrieb.

Nariadenie predbežného opatrenia je podľa zákonných predpokladov prípustné a opodstatnené vtedy, ak právne vzťahy, ktoré existujú medzi účastníkmi, vyžadujú dočasnú úpravu, aj to len vtedy, ak je táto dočasná úprava potrebná, ak sa v právnych vzťahoch medzi nimi nevytvorí nenávratný stav a nezasiahne sa do nich neprímeraným spôsobom. V predmetnej veci tieto predpoklady nepochybne splnené boli. Naliehavá potreba dočasnej úpravy v danej veci bola preukázaná aj s prihliadnutím na ustanovenie § 75 ods. 2 (od 01. 01. 2012 v novelizovanom znení zákonom č. 388/2011 Z. z.), kde pri nariaďovaní predbežných opatrení v konaniach starostlivosti súdu o maloletých nie je potrebné zdôvodňovať nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy a postačuje zdôvodnenie potreby dočasnej úpravy maloletého dieťaťa v jeho záujme, ktorou novelou sa mala odstrániť neprímeraná tvrdosť právnej úpravy, keďže neodôvodnením nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy bolo často dôvodom, že sa nenariadilo predbežné opatrenie aj napriek tomu, že napríklad zmena zverenia dieťaťa sa ukázala ako vhodnejšia, nie však nevyhnutná. V predmetnej veci v tomto štádiu konania možno konštatovať, že zmena výchovného prostredia, resp. odňatie maloletých detí z rodinného prostredia je v ich záujme.

Preto správne okresný súd vydal predbežné opatrenie, odňal maloleté deti z rodinného prostredia a umiestnil ich dočasne do starostlivosti Detského domova, Školská 1503/21, Rimavská Sobota. Potreba dočasnej úpravy pomerov podľa § 74 ods. 1 O. s. p. a § 76 ods. 1 písm. b) O. s. p. bola daná.

Návrh na vydanie predbežného opatrenia bol podaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Keďže ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, okresný súd po vrátení spisu vydá uznesenie o začatí konania vo veci samej (pokiaľ úrad nepodá aj návrh vo veci samej) a vykoná dokazovanie, ktoré vzhľadom na krátku zákonnú lehotu (7 dní) pri vydávaní predbežného opatrenia nebolo možné zabezpečiť a súd mohol vychádzať iba z tvrdení a listinných dokladov, predložených úradom. Preto nebolo možné vykonať dôkazy výsluchmi svedkov, navrhovaných otcom. Avšak po začatí konania vo veci samej súd vykoná dokazovanie, na základe ktorého bude možné ustáliť vplyv súčasného domáceho prostredia, ako aj zmeny prostredia na maloleté deti s prihliadnutím v prvom rade na citové väzby medzi maloletými deťmi navzájom a medzi maloletými deťmi a otcom s vyhlídkou zabezpečenia čo najvhodnejšieho výchovného prostredia pre ne. V konaní vo veci samej bude mať otec priestor a zákonné možnosti na zabezpečenie a vykonanie dôkazov a pri aktívnej spolupráci môže prvostupňový súd potom v krátkom čase aj meritórne rozhodnúť.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.